

sopotja

Sopotja

glasilo slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ
september 2015, številka 3, letnik 4
ISSN 1848-4360
Reka, september 2015

Uredništvo:

Jasmina Dlačić, Darko Mohar, Boris Rejec,
Zvonimir Stipetić, Vitomir Vitaz, Marjana Mir-
ković, Milan Grlica, Vasja Simonič
glasilo@bazovica.hr
Podpinjol 43, 51000 Reka

Izdajatelj:

Slovenski dom KPD Bazovica
Podpinjol 43, 51000 Reka
bazovica@bazovica.hr, zanj: Zvonimir Stipetić
www.bazovica.hr
www.facebook.com/KPDBazovica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, 51000 Reka
vj.slo.nm.ri@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpinjol 43, 51000 Reka
vj.slo.nm.pgz@gmail.com
zanj: Vasja Simonič

Urednica:

Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
gsm: 091 593 6086

Lektorica: Darka Tepina Podgoršek
Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje:
Vesna Rožman
Fotografija na naslovnici: Istog Žorž
Karikatura: Bojan Grlica
Tisk: Tiskara Sušak
Glasilo izhaja trimesečno
Naklada je 1.500 izvodov

Glasilo finančno podpirajo:

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu

Primorsko-goranska županija

Mesto Reka

Svet za narodne manjšine Republike
Hrvaške

Slovenski dom KPD Bazovica

tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977

uradne ure, knjižnica in klubski prostori
torek in četrtek: 10.00–12.00, 18.00–20.00

MePZ, vaje: ponedeljek: 18.00–20.30

Dramska skupina: četrtek 18.00–19.30

Folklorna skupina: sreda, 19.00–21.00

Plesna skupina: ponedeljek, 19.00–20.30,
četrtek, 20.00–21.30

Planinska skupina: torek, 20.00–21.00

Fotografska skupina: drugi in zadnji četrtek,
ob 18.00

Glasbena skupina: torek, 17.30–21.00

Tečaj slovenščine: sreda, 17.00–20.00

Dop. pouk slovenščine: ponedeljek, 17.00–20.30

Mladinska skupina: po dogovoru

www.bazovica.hr/mladinci

iz vsebine

Uvodnik

3

Iz društva

4

Iz svetov

16

Iz pouka DPS

17

Literarni kotichek

19

Si-T

20

Srečanja

23

Foto kotichek

24

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH

Alagovičeva 30, 10 000 Zagreb, RH

Konzularni oddelek, uradne ure:

ponedeljek od 9.00 do 12.00

sreda od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 16.00

petek od 9.00 do 12.00

tel.: + 385 1 63 11 014, + 385 1 63 11 015

faks: + 385 1 46 80 387

el. pošta: vzg@gov.si

spletna stran: <http://zagreb.veleposlanistvo.si>

Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen
kontakt z dežurnim diplomatom:

med tednom: od 16.30 ure konec tedna in med
prazniki: 24 ur

tel.: +385 98 462 666

Generalni konzulat RS, Split

Častni konzul Branko Roglič

tel./faks: +385 21 389 224

el. pošta:

generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr

uradne ure: ponedeljek–petek od 9.00 do 13.00

EGON: PORNO RECEPT

Preteklo obdobje je bilo v znamenju četrnih manjšinskih volitev, ki so v svet PGŽ prinesle razveseljivo novost, izvolitev slovenskega sveta v občini Matulji, objavljamo pa tudi podatke o rezultatih za vso Hrvaško. Spremljamo konec zadnje kulturne sezone, ki je potekal s številnimi nastopi skupin društva: zboru na pevskih srečanjih v Šentvidu in Ronjgih ter gostovanja v SKD Triglav v Splitu, tam skupaj s folklorno skupino, ki je popestrila tudi Dan kulturne raznolikosti v Zadru in odpotovala vse do rojakov v Tuzli. Sezono je sklenila razstava fotografske skupine, predstavljena julija tudi na Ptuju, na letošnji prireditvi Dobrodošli doma. Društvo je gostilo tudi študente, v sklopu Dneva odprtih vrat društev z reških fakultet, v okviru terenskega dela pa z Univerze na Primorskem, ter sodelovalo tudi na letnem vseslovenskem srečanju v slovenskem parlamentu z referatom dr. Barbare Riman, sodelujočo tudi na okrogli mizi v okviru slovensko-hrvaškega projekta, namenjenega primerjalni analizi severnojadranskih luk – Reke, Kopra in Trsta – od leta 1967 do leta 1941. Spremljamo tudi mlade, izlete dejavne planinske skupine in društvo EU korak, v projektu Zaposli me, sosed, ter omenjamo vsakoletno dežurstvo, namenjeno bodočim brucem slovenskih univerz, kot pomoč pri izpolnjevanju dokumentacije za prijave in priznavanje spričeval. Sezono je sklenilo srečanje na vrtu Slovenskega doma, za dobro razpoloženje je poskrbela glasbena skupina društva Mimo ritma, s pevko Zdenko Kallan Verbanac, vabilu pa se je odzval celo minister Gorazd Žmavc. Učiteljica Dragica Motik je tudi letos pripravila zaključno prireditev in z njo v Trstju povezala društva iz Pulja, Buzeta, Reke in Čabra, v zahvalo pa ji je pred

njeno upokojitvijo Zdenka Kallan Verbanac posvetila pesem Magistrate, objavljeno v Literarnem kotičku, skupaj s poezijo rojakinje Marije Šenk. Rubrika Si-T omenja obisk predstavnikov slovenskih organizacij v državnem zboru RS, dejavnost Sveta za narodne manjšine RH, ki med drugim opozarja na vse več sovražnega govora v javnem in medijskem prostoru na Hrvaškem ter uvrstitev čabarskih govorov v živo kulturno dediščino RH in predstavitev hrvaško-narečnega slovarja, kar je bila ena od tem tudi na letošnji etnološki delavnici v Palčavi šiši v Pleščah. V rubriki In memoriam se z veliko žalostjo spominjamo Slavka Malnarja, predsednika SKD Gorski kotar, čigar mnogo prezgodnja smrt je močno prizadela društvo in celotno slovensko goransko skupnost, pa tudi svet na županijski ravni, katerega član je postal na letošnjih manjšinskih volitvah. Predsednika tega sveta Vasjo Simoniča pa predstavlja rubrika Srečanja. Želimo prijetno branje in k sodelovanju v Sopotjih znova vabimo vse, ki pišete, pesnite, fotografirate ali rišete, da s svojimi prispevki obogatite vsebino. ■ Uredništvo

Vida Srdoč. Foto: Marijana Mirković

Obvestilo

Dopolnilni pouk slovenščine se bo v KPD Bazovica začel s šolskim letom, prijave in informacije v tajništvu v uradnih urah.

Po upokojitvi dosedanje učiteljice Dragice Motik, ki bo obdržala poučevanje v Čabru, bo DPS na Reki in v Pulju poučevala Vida Srdoč, dosedanja učiteljica na OŠ Pečine, v Buzetu pa Eva Ciglar, profesorica razrednega pouka z diplomo Univerze v Mariboru.

6. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Plavo svjetlo

KPD Bazovica je že šesto leto zapored gostilo razstavo slikarskih del likovne skupine društva železničarjev Plavo svjetlo. Društvo, ki združuje ljubiteljske slikarje, je bilo ustanovljeno pred osemnajstimi leti v Zagrebu, skupina na Reki pa uspešno deluje pod umetniškim vodstvom Mirjane Kuharik, ki pa se letos poslavlja. S svojimi slikarskimi umetninami v različnih likovnih tehnikah vsako leto navdušujejo tudi obiskovalce KPD Bazovica. ■ Eva Ciglar

Z razstave. Foto: Vitomir Vitaz

9.–10. maj, Split

23 let SKD Triglav Split– Gostovanje KPD Bazovica

Z veseljem smo se odzvali vabilu SKD Triglav iz Splita ob njihovi 23. obletnici delovanja. Proti Splitu smo se odpravili v soboto v jutranjih urah in se po prijetnem potovanju okoli 15. ure namestili v čudovitem penzionu v Posedarju, tik ob morju. V kristalno čistem, čeprav malce premrzlem morju so nekateri pogumno zaplavali. Po kratkem odmoru smo odšli v Split.

Ob 19. uri se je v Mestnem gledališču mladih (Gradsko kazalište mladih) začel glavni del dogodka z naslovom Pozdrav pomladi. Tu so nas dočakali prijazni in navdušeni člani SKD Triglav s predsednikom Cvetom Šušmeljem. V programu smo nastopali izmenično z našimi gostitelji. MePZ SKD Triglav pod vodstvom profesorice Tatjane Kurajica je na začetku predstavil zanimiv in raznovrsten program. Po pesmi Še raste drevo avtorja Toneta Kuntnerja v interpretaciji članice SKD Triglav Sonje Mardešić je z venčkom prekmurskih plesov – ob glasbeni spremljavi Ivana Hareja na basu in Ivana Simića na harmoniki

– nastopila folklorna skupina KPD Bazovica.

Naš MePZ pod vodstvom zborovodje Zorana Badjuka se je na odru predstavil dvakrat in zapel več slovenskih ljudskih in hrvaških pesmi. Videti je bilo, da so vsi uživali, tako pevci kot navzoče občinstvo. Program je obogatila še recitacija Prešernovega Povodnega moža, s katero je nastopil koordinator kulturnega programa KPD Bazovica Vitomir Vitaz.

Naša folklorna skupina je na odru zaplesala še venček gorenjskih in istrskih plesov. Občinstvo vedno presenetimo z lepimi in bogatimi nošami. Na konec programa je organizator uvrstil sklepno kolo iz komične opere Ero z onega sveta Jakova Gotovca. Tako ples kot tudi noša Dalmatinske zagore sta navdušila gledalce. Ponosno smo odplesali plese naše slovenske in hrvaške domovine.

Po uspešnem skupnem nastopu so nas gostitelji povabili v prostore svojega društva v Splitu. Sledilo je neformalno druženje z bogato pogostitvijo, v lepo urejenem prostoru z manjšo razstavo ročnih del. Člani obeh društev smo se tako bolje spoznali, se pogovarjali in si izmenjali podatke za stike. V dobrem razpoloženju smo skupaj peli in se zabavali še dolgo v noč.

Naslednji dan nismo mogli oditi iz Splita, ne da bi obiskali utrdbo Klis. Po jasnem in sončnem vremenu smo tako uživali v ogledu srednjeveškega gradu, sedeža hrvaških vladarjev v preteklosti.

V popoldanskih urah smo se po prijetnem kosilu in oddihu vračali proti Reki. V dobrem razpoloženju in zadovoljni smo srečno pripotovali na Reko.

■ Slavica Vuković Bačić

Z izleta in nastopa.
Foto: Milan Grlica

13. maj

Obisk FHŠ UP

Slovenski dom KPD Bazovica je obiskala skupina študentov medkulturnega jezikovnega posredovanja in slovenistike Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem iz Koprca. Vodila jih je dr. Vladka Tucović z Oddelka za slovenistiko, ki je kot doktorska štipendistka na Reki preživela del študijskega leta 2006/07 in tudi pogosto obiskala društvo, na kar ima lepe spomine. Skupino mladih sta sprejeli tajnica Eva Ciglar, ki je predstavila delovanje društva, in raziskovalka ljubljanskega Inštituta za narodnostna vprašanja dr. Barbara Riman, ki je v zanimivem predavanju navzočim predstavila zgodovinski okvir večletnih povezav med Reko in slovenskimi kraji, naravo in prepletenost teh vezi, omenila samoorganiziranost slovenske skupnosti ter spomnila na posameznike slovenskih korenin, pomembne v razvoju Reke. Po predavanju se je še zadržala v krajšem pogovoru s študenti, med katerimi so bili tudi številni štipendisti Erasmusa iz tujine. | **Marjana Mirković**

Zanimanje za zamejstvo.
Foto: Marjana Mirković

17. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Igre brez meja

Mladinska skupina društva je že tretjič zapored organizirala spomladanski turnir Igre brez meja. V lepem in sončnem vremenu so se udeleženci turnirja, aktivni člani KPD Bazovica, že v zgodnjih popoldanskih urah začeli zbirati na vrtu Slovenskega doma. Skupaj nas je prišlo šestindvajset. Namen srečanja je bil organizirati prijetno druženje in zabavo, a seveda z vsaj peščico tekmovalnega duha. Tekmovalci so se pomerili v briškoli, trešetu, pikadu, remiju, namiznem tenisu in tudi v novi besedni igri, ki so si jo zamislili mladi člani sami in ki je presenetila vse navzoče.

V odmoru med igrami so se tekmovalci okrepčali s sendviči in sokovi ter si ob vsesplošnem navdušenju za posledek privoščili še jagode. Najuspešnejše so pričakale različne sladke nagrade, ki jih bodo spominjale na turnir. Tisti nekoliko manj uspešni pa bodo turnir, ne glede na osvo-

Veselje in mladost.
Arhiv društva.

jeno mesto, pomnili po druženju, smehu in zabavi na prijetnem vrtu Slovenskega doma, ki so se po vsem popoldnevu zavlekli še pozno v večer. Vesela sem, da sem sodelovala pri organizaciji in izvedbi tega turnirja, ki z razlogom postaja prava tradicija in vsako pomlad prinaša obilico smeha, druženja, tekmovalnega duha in zabave. | **Katja Grubiša**

19. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Impresije z morja, razstava fotografij

V tednu ljubiteljske kulture je fotografska skupina pod vodstvom Anite Hromin še v društvu postavila na ogled razstavo Impresije z morja, ki je bila okvirno že predstavljena, najprej v sklopu projekta 3M – Mura, mediji, manjšine lani v Černelavcih in letos v Varaždinu, poleg tega je bila decembra lani odprta tudi v

društvu Snežnik v Lovranu, z njo pa je KPD Bazovica sodelovala tudi na letošnji prireditvi Dobrodošli doma, ki je potekala na Ptujcu. Na razstavi v društvu je sodelovalo deset avtorjev: Đilio Arbula, Mirjana Brumnjak, Dubravka Dijanić, Jasmina Dlačić, Anita Hromin, Tolja Hromin, Dionis Jurić, Darko Mohar, Ira Petris in Istog Žorž. Dogodek je z nastopom obogatila klapa Kvarner z repertoarjem pesmi o morju, Zdenka Kallan Verbanac pa je recitirala svojo pesem Morju. | **Anita Hromin**

Obisk študentov reške filozofske fakultete

Nastopajoči in sodelujoči.
Foto: Andrej Hromin

V okviru terenskega dela pri predmetu Narodne manjšine: pristop k raziskovanju, ki ga na reški filozofski fakulteti predava dr. Barbara Riman, sta razstavo obiskali tudi Lucija Habulin in Katarina Tušek in o njej med drugim zapisali:

... Na razstavi so bile, kot napoveduje že naslov, na ogled fotografije na temo morja (ladje, uvale, plaže, oljke, primorska mesta itd.). Vse fotografije so bile posnete ob jadranski obali. Skupaj je bilo razstavljenih 28 fotografij. V dogodek nas je s pesmijo o morju vpeljala klapa Kvarner. Po tem lepem uvodu nas je pozdravila tajnica KPD Bazovica Eva Ciglar in nam na kratko predstavila dejavnost fotografske skupine ter posamezno vse avtorje razstavljenih fotografij. S priložnostnimi besedami nas je nago-

vorila tudi vodja fotografske skupine Anita Hromin. Zatem nas je prijetno presenetila članica dramske in pevske skupine Zdenka Kallan Verbanac s čudovito izvedbo svoje pesmi Morju, ob glasbeni podlagi. ...

■ Lucija Habulin, prevod Marjana Mirković

... Na predavanjih smo se ozrli tudi na slovensko narodno manjšino in bili smo veseli, da bomo pri pouku na terenu spoznali nekaj novega. /.../ Ob samem vstopu v Slovenski dom nas je preplavil vonj cvetja in prevzelo navdušenje nad urejenim vrtom. Po stopnišču smo se povzpeli do prvega nadstropja, kjer so nas lepo sprejeli in nam pokazali vse prostore Slovenskega doma. Učilnica za potek pouka slovenskega jezika, soba za vaje zbora, na policah množica knjig in manjša dvorana z odrom – to so le nekatere stvari, ki so me navdušile med obiskom. Predstavili so nam program dela Slovenskega doma, sekcije, ki delujejo v njegovem okviru, urnik njihovega sestajanja in načrtovane projekte. /.../ Upam, da bom kmalu znova obiskala Slovenski dom Bazovica na Reki, k obisku pa vabim tudi vse radovedneže, ki radi spoznavajo nove ljudi, pa tudi kulture in jezike.

■ Katarina Tušek, prevod Marjana Mirković

28. maj

Dan odprtih vrat

KPD Bazovica se je odzvala in v okviru državnega projekta Dnevi odprtih vrat društev (DOVU 2015) med 16. in 20. uro odprla tudi svoja vrata.

Obiskalo nas je osem obiskovalcev, od tega šest študentov z oddelka za zgodovino reške filozofske fakultete in dva radovedna Rečana. Pogledali smo prostore, si v učilnici ogledali Power Point predstavitev društva in njegovega delovanja in

zgodovine ter se dotaknili še drugih organizacij, ki imajo sedež v poslopju Slovenskega doma KPD Bazovica. Po ogledu in zanimivih pogovorih so obiskovalci še posedeli ob hladni pijači na vrtu. V primerjavi z lanskim obiskom je bila letošnja udeležba za 800 % višja od lanske.

■ Eva Ciglar

31. maj, Manjšinske volitve

Devet svetov in trinajst predstavnikov slovenske narodne manjšine

Potekale so četrte manjšinske volitve, na katerih so pripadniki 19 od skupno 22 narodnih manjšin na treh ravneh – občinski, mestni in županijski – volili manjšinske svete in predstavnike. Volitve za svete so bile razpisane v mestih in občinah, kjer živi najmanj 1,5 % oziroma več kot 200 pripadnikov neke manjšine, ter županijah, kjer jih živi več kot 500. Kjer je število neke manjšine manjše, pa se – če tam živi najmanj 100 njenih pripadnikov – volijo predstavniki.

Za slovensko narodno manjšino so bile letos volitve razpisane za 11 svetov, in sicer za šest na županijski ravni (Mesto Zagreb

ter Zagrebška, Primorsko-goranska, Splitsko-dalmatinska, Istrska in Medžimurska županija) in štiri na mestni ravni (Reka, Split, Umag in Pulj) ter za svet v občini Matulji.

Razpisane so bile tudi volitve za skupno 19 predstavnikov: devet na županijski ravni (Dubrovniško-neretvanska, Osiješko-baranjska, Zadrška, Bjelovarsko-bilogorska, Šibeniško-kninska, Krapinsko-za-

gorska, Siško-moslavinska, Karlovska in Varaždinska županija), sedem na mestni (Osijek, Poreč, Zadar, Opatija, Samobor, Karlovec in Buje) in tri na občinski ravni (Hum ob Sotli, Cestica in Štrigova).

Slovenska manjšina je številno vse šibkejša in volitve za svete so bile, kot je bilo pričakovati po podatkih ljudskega štetja iz leta 2011, razpisane v manj enotah kot pred štirimi leti. V Varaždinski županiji so bile tako namesto dosejanega sveta volitve razpisane za predstavnika, v dveh enotah, Koprivniško-križevski županiji in Mestu Čakovec sploh niso bile več razpisane (sicer tudi doslej tam ni bilo predlaganih kandidatov). V Dubrovniško-neretvanski županiji pa po več mandatih Barbare Njirić tokrat ni bilo predlaganega kandidata in volitve niso potekale. Zanimivo pa je, da je za mesto predstavnika dodana nova enota, Občina Štrigova v Međimurski županiji, in da je SKD Nagelj iz Varaždina predlagal kandidatko, ki je bila pozneje tudi izvoljena.

6. junij, Zadar

Svetovni dan kulturne raznolikosti

Narodne manjšine Zadrske županije so deseto leto zapored praznovale Svetovni dan kulturne raznolikosti (21. maj, op. ur.). Namen prireditve je predstavljati manjšin v pozitivnem ozračju, kot del hrvaške družbe. S pesmijo in plesom ter z jedmi, pripravljenimi v skladu s tradicionalnim recepti, so se predstavili pripadniki albanske, bošnjaške, črnogorske, madžarske, makedonske, srbske, italijanske in slovenske manjšine.

Prireditve se je začela okoli enajstih, v sončnem in zelo vročem vremenu na prostem, na imenitnem Trgu petih vodnjakov (Trg pet bunara) v starem jedru mesta. Folklorna skupina KPD Bazovica se je predstavila v dveh točkah, z venčkom gorenjskih plesov in prekmurskim venčkom, obeh v koreografiji Alenke Juretić in ob spremljavi harmonikarja Ivana Simića. Kljub izjemni vročini, brez hladu, smo veselo plesali in peli in nastop je bil zelo dobro sprejet. Gostitelji so se nam zahvalili za sodelovanje in se z darilom zahvalili tudi naši vodji, Nataši Grlica. Skupaj z drugimi nastopajočimi smo bili povabljeni na pokušnjo različnih specialitet, ki so jih pripravile organiza-

Slovenska manjšina na nobenih volitvah do zdaj ni izkoristila vseh možnosti oziroma ni predlagala kandidatov za vsa razpisana mesta. Tokrat je bilo izvoljenih 9 od 11 svetov in 13 od 19 možnih predstavnikov.

Izvoljeni so bili sveti slovenske narodne manjšine (SNM) Mesta Zagreb (predsednik Darko Šonc), Primorsko-goranske županije (predsednik Vasja Simonič), Splitsko-dalmatinske županije (predsednik Cveto Šušmelj), Istrske županije (predsednik Dušan Žerovnik), Mesta Reka (predsednik Boris Rejec), Mesta Split (Nadežda Eterović), Mesta Umag (Vida Ferlin), Mesta Pulj (predsednica Marija Langer) in Občine Matulji (predsednica Roza Jelenić).

Izvoljeni so bili tudi predstavniki SNM za Karlovško (Janez Janković), Varaždinsko (Barbara Antolić Vupora), Zadrsko (Rafaela Štulina), Osiješko-baranjsko (Polonca Margeta) in Šibeniško-kninsko županijo (Mojca Bareša), Mesto Samobor (Goran Gorše), Mesto Karlovec (Marina Delač-Tepšić), Mesto Varaždin (Igor Šerdoner), Mesto Opatija (Nikolaja Stock), Mesto Zadar (Darja Jusup), Mesto Osijek (Sabina Koželj-Horvat), Mesto Poreč (Darinka Lovrić), Občino Cestica (Ana Mumlek) in Občino Štrigova (Alenka Kosić Novak).

Podrobnejši podatki o manjšinskih volitvah v PGŽ so objavljeni v rubriki Iz svetov. | Marjana Mirković

cije narodnih manjšin. Pogrnjeni pulti v senci so bili prepolni samih dobrot. Ko smo se okrepčali, smo imeli čas obiskati daleč naokoli znane zadrske Morske orgle in Pozdrav soncu.

Ob koncu potovanja smo bili nagrajani z odhodom v Liko, na Vrilo ob izvir reke Gacke. Uživali smo v čudoviti naravi, si ogledali stare mline, *mlinice*, marsikdo pa je v mrzli in bistri vodi Vrila Tonković namakal noge.

Za nami je bil še en uspešen nastop in prekrasen dan.

| Slavica Vuković Bačić

Z obiska Like in Zadra.
Foto: Milan Grlica

13. junij, Kulturni dom, Trstje

DPS: zaključna prireditev

Udeleženci dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture, ki je v šolskem letu 2014/2015 v sodelovanju z društvu in v organizaciji pristojnega slovenskega ministrstva potekal v Pulju, Buzetu, Čabru in na Reki, so zaključno prireditev tokrat predstavili v Kulturnem domu v Trstju (Tršču) v Gorskem kotarju. Pripravila jo je učiteljica Dragica Motik in v bogatem programu strnila del celoletnega spoznavanja slovenskega kulturnega izročila in z nastopom sodelujočih iz vseh skupin tako obenem povezala tudi društva iz Istre, Kvarnerja

in Gorskega kotarja. Tokrat so nastopajoči, od najmlajših do mladostnikov in odraslih, predstavili štiri zgodbe: (dramatizirano) Sapramiško Svetlane Makarovič, Levstikovega Martina Krpana, zgodbo o arhitektu Jožetu Plečniku – po biografskem romanu Mojster nebeške lepote Ivana Sivca – ter Butalce Frana Milčinskega. Nastop so prepletli z izбором slovenskih ljudskih in otroških pesmi, končali pa z interpretacijo refleksij o pouku in predstavitvijo zemljevida Slovenije. Učiteljica Dragica Motik je ob tej priložnosti podelila tudi potrdila o obiskovanju pouka, za svoje prizadevno in uspešno delo pa poleg številnih čestitk in zahval ob svoji upokojitvi prejela tudi pesem Magistrale avtorice Zdenke Kallan Verbanac, ki je pouk obiskovala na Reki. | Marjana Mirković

Uspešen nastop učencev.
Foto: Vojko Kolenc

13. junij, Tuzla, BiH

Folklorna skupina pri rojakih v Tuzli

Folklorna skupina KPD Bazovica se je z veseljem odzvala vabilu Slovenske skupnosti Tuzla na nastop na slavnostni akademiji ob dnevu državnosti Republike Slovenije. Že več mesecev prej smo se pripravljali na dolgo pot, za folkloriste dotlej najdaljše potovanje, za večino pa tudi prvi obisk Tuzle.

V petek, 12. junija, smo se na pot v Tuzlo odpravili v zgodnjih jutranjih urah, čez Županjo, skozi mejni prehod Orašje. Ob prihodu v hotel Tuzla okoli treh popoldne so nas gostitelji pričakali s pristrčno dobrodošlico. Naslednje ure smo že preživeli na obisku mesta s prijaznimi članicami Slovenske skupnosti. Odpejale so nas na sedež društva, središče slovenstva v Tuzli, ki ima svoje prostore v stanovanju, domiselno prilagojenem dejavnosti društva.

O Tuzli lahko danes vse izvemo na spletu. Toda enkratno je v živo doživeti mesto kamnite soli, ob popoldanskem soncu, z množico razkošnih parkov, zanimivimi poslopji, ohranjenimi iz preteklosti, z veliko vrtnih kavarn, slaščičarn ... Skozi vse mesto teče reka Jala, pot čez njo pa krajša kar petnajst mostičev. Na Korzu, glavnem sprehajališču, pa smeh, hrup in ena sama mladost. V Tuzli se človek počuti dobrodošlega, saj mesto, od nekdanjega stičišča različnih kultur, običajev, narodov in narodnosti, ohranja sožitje.

Naslednji dan so nam gostitelji želeli pokazati še vse, česar prvega dne nismo utegnili obiskati. S turističnim vlakom smo se peljali po vsej Tuzli, območju slanih Panonskih jezer, po Korzu, mimo številnih cerkva in džamij. Imeli smo čas uživati v turški kavi, sladkih specialitetah in še marsičem.

Ob 19. uri bili smo pripravljene za nastop v Narodnem gledališču

Tuzla. Slavnostna akademija ob dnevu državnosti Republike Slovenije se je začela z državnima himnama Bosne in Hercegovine ter Slovenije. V programu smo izmenično nastopali skupaj z ženskim pevskim zborom Slovenčice, ki so pod vodstvom profesorice Lejle Mulasmanović in ob spremljavi Mirele Ibrahimović Mehanović na harmoniki zapele več slovenskih ljudskih in umetnih pesmi. Folkloristi smo odplesali venček prekmurskih in istrskih plesov, za konec programa pa še venček gorenjskih, vse ob spremljavi harmonikarja Ivana Simića in basista Ivana Hareja.

Gledalci so nas vse skupaj nagradili z dolgim aplavzom. Med drugimi se je slavnostne akademije udeležil slovenski konzul iz Banjaluke, Branko Zupan.

Slovenska skupnost Tuzla je bila ustanovljena leta 1993, sedanja predsednica je Dragica Tešić. Društvo šteje okoli 200 članov, ki so v glavnem slovenskega rodu. V preteklosti so se Slovenci doseljevali v industrijska mesta kot rudarski strokovnjaki, gradbeniki ali učitelji in prihajali so skupaj s svojimi družinami. V društvu delujejo tri skupine: pouk slovenskega jezi-

ka in kulture, likovna sekcija in ženski pevski zbor Slovenčice. Zbor deluje od leta 2009 in šteje 24 članic, ki pojejo predvsem slovenske narodne in umetne pesmi v slovenščini. Za seboj imajo veliko nastopov pri slovenskih društvih v Bosni in Hercegovini, Sloveniji in Srbiji, predstavili so se tudi z dvema samostojnima koncertoma. Zanimivo je ime, Slovenčice, ki ga je zbor dobil po istoimenski cvetlici, vrsti tamkajšnje pelargonije.

Po programu so domačini za vse udeležence organizirali druženje ob pogostitvi v Vinoteki Hotela Tuzla. Člani obeh društev smo se bolje spoznali, se pogovorili in navezali stike. Veselimo se naslednjega srečanja na Reki ali v Tuzli.

V nedeljo je bila pred nami dolga pot do Reke. Krajšali smo jo s postankoma v "Arizoni", na tem območju zelo znanem trgovskem središču, ogromnem boljšem trgu, "buvljaku", in s kosilom v Vrbovcu ter se srečno pripeljali pred naš ljubi dom,

Bazovico. Nataša in Milan Grlica sta gostovanje in potovanje odlično organizirala in uspešno speljala do konca. Utrujeni in zadovoljni smo tako končali sezono nastopov pred poletnim odihom. ■ Slavica Vuković Bačić

Z izleta in nastopa.
Foto: Milan Grlica

Pogumni trije mušketirji

Predstavljamo plesalce folklorne skupine KPD Bazovica

Ivica Kurjega (26) je s svojim lanskim prihodom v folkloro pomladil in obogatil skupino. Prihaja iz Moravic v Gorskem kotarju, po srednji ekonomski šoli pa se je zaposlil in preselil na Reko. V Moravichah je že kot osnovnošolec plesal folkloro in se zatem vključil v folklorno skupino Moravice, ki ohranja narodne plese Gorskega kotarja in območja sosednje Slovenije. Kot dober plesalec je zelo hitro začel nastopati na odru. V društvo Bazovica so ga, kot pravi, pripeljali ne le ljubezen do plesa, temveč tudi dobra družina in številna gostovanja po Hrvaškem, v Sloveniji ter Bosni in Hercegovini.

Nenad Panić (55) je član društva od leta 2011, ko je začel plesati folkloro in sočasno obiskovati pouk slovenščine. Po končanem šolanju je kot dvajsetletnik začel plesati v reški folklorni skupini Brodograditelj 3. maj in zatem v opatijski skupini Zora in klubu Slavoncev. V njegovi družini je slovenščina "doma", saj je žena Slovenka, njuna vnukinja, petletna Kim, pa po dedkovem vzoru že poje in pleše, kjer koli sliši glasbo. Nenada veselijo nastopi s slovenskimi plesi, gostovanja in vesela družba. Kot odlični plesalec

in pevec obogati vsak nastop folklore. Imamo ga radi, ker je veseljak in odprtega srca. Po nastopih v družbi rad zapoje in ni pesmi, ki je ne bi znal od začetka do konca.

Branko Arbanas (58) je član društva že več let, na začetku je bil dejaven samo v planinski skupini, sicer pa stike s Slovenijo ohranja v okviru družine, s sorodniki, pri katerih pogosto preživljajo počitnice. V folklorno skupino pa so ga lani pripeljali ljubezen do plesa, dobra družba in veselo vzdušje. Skupaj z ženo zdaj pridno vadita, da bi obvladala različne plese in venčke, pripravljene v sedmih koreografijah. Za njima so že trije uspešni nastopi na odru. Nista pa popolna začetnika, saj sta že plesala "potresuljke" ter standardne plese. ■ Slavica Vuković Bačić

Ivica Kurjega, Nenad Panić in Branko Arbanas.
Foto: Jasmina Dlačić

17. junij, Mestna hiša, Reka

Severni Jadran v primerjalni perspektivi: Reka, Koper in Trst od 1867 do 1941

V mestni hiši na Reki je potekalo omizje z naslovom Severni Jadran v primerjalni perspektivi: Reka, Koper in Trst od leta 1967 do leta 1941. Organizirala sta ga reški Zavod za zgodovinske in družbene znanosti Hrvaške akademije znanosti in umetnosti ter Inštitut za zgodovinske študije pri Znanstvenoraziskovalnem središču Univerze na Primorskem iz Kopra.

V bogato zasnovanem programu je sodelovalo petnajst avtorjev iz obeh držav, ki so z različnih vidikov – od političnega, družbenega in gospodarskega do migracijskega, jezikovnega in drugih posebnosti teh severnojadranskih trgovskih in industrijskih središč – obravnavali obdobje od leta 1867, ko se je habsburška monarhija razdelila na avstrijski in ogrski del, do leta 1941, ko so sile osi napadle Kraljevino Jugoslavijo.

Srečanja se je udeležila tudi reška raziskovalka na ljubljanskem Inštitutu za narodnostna vprašanja dr. Barbara Riman s prisp-

evkom Slovenski priseljenci na Sušaku med obema vojnama. Med drugim so bile predstavljene še teme: Raba diskurzov o nacionalnih nasprotjih v dialektiki med mestom in podeželjem: Trst, Koper in njuno zaledje v zadnjih desetletjih 19. stoletja (dr. Urška Železnik), Preoblikovanje spominske krajine v času med svetovnima vojnama: poskus primerjalne perspektive v severnem Jadranu (dr. Borut Klabjan), Krize na podeželju v zaledju Reke: nekaj primerov (dr. Dragica Čeč) in Hrvaško-slovensko-italijanski stiki na področju folklorne s posebnim poudarkom na pustni tradiciji (mag. Branko Kukurin).

Marjana Mirković

20.–21. junij, Šentvid pri Stični

MePZ KPD Bazovica na 46. Taboru pevskih zborov

Tudi letos je naš zbor nastopil na reviji zamejskih pevskih zborov na predvečer 46. Tabora slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični. Enajst zborov in pevskih skupin iz zamejstva in z območja nekdanje skupne države je ta večer zapelo po tri pesmi in za več kot tri ure s prijetnimi zvoki napolnilo dvorano osnovne šole Ferda Vesela. Naš zbor je zapel pesmi V čolnu, Majska noč in *Samo moru virujen*, navdušeno občinstvo pa je naš trud nagradilo z glasnim aplavzom. Po končanem pevskem sporedu smo se preselili na dvorišče in pogledali bogat ognjemet, nato smo se v šolski telovadnici ob prijetnem druženju in razigranem petju pogostili s tradicionalno dobrimi stiškimi klobasami in pijačo. Pozno ponoči smo se odpravili na počitek v Grosuplje.

S spreveda in nastopa.
Arhiv društva.

V nedeljo so pod geslom Oj, lepo je res na deželi ... slovenski pevski zbori in skupine znova pokazali svojo množičnost in trdoživost, saj se je zbralo čez 2500 pevk in pevcev. Po jutranji generalki s priljubljenim in nadvse duhovitim zborovodjem Igorjem Švaro smo se pridružili sprevedu skozi Šentvid in nato zasedli svoja mesta na tribunah. Iz tisočerih grl se je razlegla Zdravljica, nato pa so občinstvo in televizijske gledalce pozdravili govorniki: ministrica za kulturo RS Julijana Bizjak Mlakar in predsednik tabora Jernej Lampret, ki je ob tej priložnosti podelil plakete zborom jubileantom. Naš zbor sodeluje na taboru vse od leta 1974 in je lani zapel štiridesetič. Za 45. udeležbo na taboru je plaketo dobil Rudarski pevski zbor Loški glas, Zagorje, za 40. udeležbo pa so jubilejno plaketo poleg MePZ KPD Bazovica prejeli še MePZ KPD Slovenski dom Zagreb, MPZ Ljubljanski potniški promet in MPZ Svoboda Hrastnik. Koncertni program, v katerem so razen zborov sodelovali tudi otroci in folklorna skupina, je minil v veseljem razpoloženju, ki ga je s svojimi hudomušnimi nemimi komentarji popestril dirigent Švara.

Zadovoljni smo se po osrednji prireditvi napotili k Japu na kosilo, od tam pa proti domu, s pesmijo na ustih in polni lepih vtisov. Zvonimir Stipetić

40 let sodelovanja MePZ Bazovica na Taboru slovenskih pevskih zborov

Vse od leta 1974, z enim samim preskokom, se naš mešani pevski zbor udeležuje osrednje revije zborovskega petja v Sloveniji, Tabora slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični. Z letošnjim nastopom smo vstopili v peto desetletje, zato smo za 40. nastop na letošnji osrednji prireditvi prejeli plaketo. Ker zbor deluje že od leta 1947, to ni kaj posebnega, zanimivo pa je, da so med današnjimi pevci tudi trije jubilanți, ki so 40-krat nastopili na Taboru: Boža in Pepi Grlica in Dragica Rizman. Dragica je "preskočila" samo nastop leta 2010, Boža in Pepi pa letos. Vsi trije so tudi sicer dolgoletni člani zbora, Pepi pa je v njem od samega začetka, celih 68 let.

Plaketo, ki jo je prejel zbor, smo zato odnesli pokazat Boži in Pepiju na Vareje, kjer sta bila na počitnicah. Proslavili smo jo s pesmijo in požirkom dobrega brkinskega žganja, priljubljene "Pepijeve tepke". Jeseni pa se začne nova pevska sezona, ki se je že veselimo. | Zvonimir Stipetić

Dragica Rizman, Jože Grlica - Pepi in Boža Grlica.
Foto: Milan Grlica

27. junij, Slovenski dom KPD Bazovica

Druženje ob koncu kulturne sezone

Na vrtu Slovenskega doma se je zbralo veliko članov in prijateljev društva ter proslavilo tradicionalni zaključni večer ob glasbi, okusni večerji in dobrem razpoloženju. Nastopila je glasbena skupina društva Mimo ritma s pevko Zdenko Kallan Verbanac, imeli pa smo čast, da je dogodek obiskal tudi minister, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu, Gorazd Žmavc.

Društvo je bilo čez poletje uradno zaprto in je čas počitnic tudi letos izkoristilo za vzdrževalna dela na poslopju, tajnica Eva Ciglar pa je kljub temu prijazno sprejela

vse, ki so se zaradi različnih vprašanj oglasili v društvu tudi v poletni vročini.

Skupine bodo znova začele delati septembra, novice pa bodo objavljene na spletni strani društva in FB.

Druženje v vrtu.
Arhiv društva.

28. junij, Spominski dom, Ronjgi

Kanat pul Ronjgi

Že lep čas se MePZ KPD Bazovica udeležuje revije pevskih zborov Primorsko-goranske županije v Ronjgih nad Viškovem. Na zunanjem prostoru Spominskega doma Ronjgi je letošnje srečanje *Kanat pul Ronjgi* predstavilo 18 zborov na prireditvi, posvečeni 135. obletnici rojstva skladatelja Ivana Matetića Ronjgova.

Tokrat je naš zbor nastopil skupaj z MePZ DVD Drenova in KUD Halubjan Viškovo, ki ju tudi vodi naš zborovodja Zoran Badjuk. Tako smo v najštevilnejši zasedbi na prireditvi zapeli Kaplanovo *Sunce na Kvarnere* in Runjićevo *Samo moru virujen*. Ubrana pesem je zadonela iz več

kot osemdesetih grl in prejela ovacije navdušenega občinstva, posebno zadovoljen pa je bil naš zborovodja, saj je bil to eden najlepših, če ne tudi najlepši nastop.

Po prireditvi smo se okrepčali s tradicionalno fižolovo mineštro in pijačo ter pokramljali z znanci iz drugih pevskih zborov. Tudi vesele pesmi ni manjkalo. Na koncu nas je nevihta malce prej pregnala domov, sicer bi veselje še trajalo.

S tem nastopom je zbor končal prvo polletje. | Zvonimir Stipetić

Znova množica nastopajočih.
Foto: www.ustanova-imronjgov.hr

2. julij, DZ RS, Ljubljana

Vseslovensko srečanje

Tudi letos je v veliki dvorani Državnega zbora (DZ) Republike Slovenije potekalo tradicionalno Vseslovensko srečanje, petnajsto zapovrstjo. To je dan, ko se predstavniki slovenskih kulturnih, gospodarskih, znanstvenih, izobraževalnih in drugih organizacij ter aktivni posamezniki slovenskega rodu, ki živijo in delajo zunaj Slovenije, zberemo v parlamentu države matične kulture ter aktivno in konstruktivno sodelujemo v razpravah in s prispevki, s katerimi je mogoče predstaviti specifične vidike problematike slovenske narodne manjšine na območjih zamejstva in po svetu.

Letošnja tema razprav se je glasila Slovenke in Slovenci v tujini za uspešno Slovenijo. Začetek srečanja je ob 10. uri slavnostno naznanila slovenska himna, s pozdravnim govorom pa je vse navzoče pozdravil predsednik DZ dr. Milan Brglez, za njim minister, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu, Gorazd Žmavc, in na koncu še predsednik Komisije DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, Ivan Hršak. Po uvodnem nagovoru je sledil krajši kulturni program in začele so se razprave

Roman M. Gruden, Eva Ciglar, Rudi Merljak in Jasmina Dlačič.
Arhiv društva.

predstavnikov iz skoraj vseh koticov sveta, kjer živimo Slovenci: od Madžarske, Italije, Nemčije, Avstrije in Srbije do Danske, Norveške in celo Avstralije, Amerike itd. Kakor vsako leto smo se tudi letos z veseljem odzvali pozivu in bili s svojim prispevkom tokrat edini aktivni govorniki s Hrvaške. Pardon, govorki! Izmenjaje sta ga prebrali podpredsednica društva Jasmina Dlačič in tajnica Eva Ciglar, napisala pa ga je reška raziskovalka na ljubljanskem Inštitutu za narodnostna vprašanja dr. Barbara Riman, večletna aktivna članica našega društva. Pod mentorstvom dr. Vere Kržišnik Bukič je veliko raziskovala zgodovino, priseljevanje, življenje in delovanje Slovencev na območju Kvarnerskega zaliva, Istre in Gorskega kotarja, zato se je odločila spregovoriti o Slovenkah, ženskah slovenskega rodu, zaslužnih za ohranitev slovenstva in teh, ki danes z enako željo aktivno delujejo za prihodnost, zato je prispevek nasloвила Slovenke na Hrvaškem – pomemben košček slovenske preteklosti in sedanosti na Reki. Zaradi zasebnih obveznosti se sama srečanja žal ni mogla udeležiti.

V razpravah smo udeleženci Vseslovenskega srečanja sooblikovali deset priporočil, ki so nastala kot povzetek zanimivih razmišljanj, pobud, mnenj in predlogov, objavljena pa so tudi na spletnih straneh Državnega zbora.

■ Eva Ciglar

Priporočila 15. vseslovenskega srečanja

Udeleženci so sprejeli deset priporočil, v katerih med drugim pozivajo vlado RS, naj se zavzame za ureditev sistemskega financiranja slovenske skupnosti v sosednjih državah; naj rojake zunaj meja RS, zlasti uspešne v znanosti in poslovanju, vključi v oblikovanje strategij za uresničevanje Zakona o odnosih RS s Slovenci zunaj njenih meja; naj spodbuja prenos znanja in vključevanje rojakov v tujini v razvoj RS; naj se sistematizira sodelovanje med vladnimi in nevladnimi institucijami, ki se ukvarjajo s slovensko skupnostjo zunaj meja RS in spodbuja odpiranje Slovenskih hiš oz. centrov delovanja Slovencev; naj pristojna ministrstva slovenski skupnosti zunaj RS namenijo posebno pozornost, da bi tako zaživel slovenski kulturni prostor; naj se problematika Slovencev zunaj meja

vključi v učne programe; naj se spodbujajo ekskurzije in študijske izmenjave na območja, kjer živi slovenska skupnost, in v čim večji meri organizirajo tečaji slovenščine; naj oblikuje trajnostne strategije, zlasti kar zadeva gospodarstvo in mladino, in spodbuja vlaganje slovenskih malih in srednjih podjetij na obmejni območja ter izražajo pričakovanje, da bodo pristojni na RTV Slovenija poskrbeli za vključenost tematike Slovencev v sosednjih državah in po svetu v osrednje programe. Več: www.dz-rs.si

3.–11. julij

Rakičan, EU korak

V dvorcu Rakičan je 42 mladih iz Slovenije in Hrvaške sodelovalo na delavnicah v sklopu mednarodnega projekta Zaposli me, sosed. Z vrsto različnih aktivnosti so imeli udeleženci možnost pridobiti in poglobiti številna nova znanja in veščine s področja zaposlovanja v drugih državah EU, predvsem v Avstriji. Izvajalec projekta je bila Raziskovalno-izobraževalna skupnost Dvorec Rakičan, partnerska organizacija pa društvo za razvoj civilne družbe EU korak z Reke, ki ga vodi Marijana Košuta Bankovič.

Spomin na srečanje.
Arhiv društva EU korak.

4. julij, Ptuj

Dobrodošli doma 2015

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu organizira prireditve Dobrodošli doma vsako leto v drugem slovenskem mestu. Letos je čast gostitelja tega odmevnega dogodka pripadla najstarejšemu slovenskemu mestu. Ptuj, ki je hkrati domači kraj ministra, pristojnega za Slovence v zamejstvu in po svetu, je to soboto zadišal po slovenskih kulinaričnih dobrotah in zaživel na različnih prizoriščih ter pisanih stojnicah, ki so ponujale domače izdelke rokodelcev in pridelovalcev različnih surovin. Dogodek, ki se ga je udeležilo okrog 1000 Slovencev iz zamejstva in sveta, je zaznamovala vrsta športnih, kulturnih in zabavnih vsebin. V športnem duhu prireditve je bil organiziran prijateljski nogometni turnir predstavnikov medijev in gospodarstvenikov iz zamejstva in izseljenstva pod sloganom Šport povezuje. Organizirano je bilo tudi srečanje gospodarstvenikov s člani Sveta Vlade RS za Slovence po svetu, ob robu prireditve pa je v slavnostni dvorani ptujskega gradu potekala tudi seja tega telesa. Osrednji dogodek je potekal na Mestnem trgu v

središču starega mestnega jedra, kjer sta v uvodnem nagovoru obiskovalce pozdravila župan Mestne občine Ptuj, Miran Senčar, in minister, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu, Gorazd Žmavc. V zabavnem programu na glavnem odru se je s pesmijo predstavil pevski zbor naših prijateljev, SKD Istra iz Pulja. KPD Bazovica je v prostorih Ljudske univerze, ki stoji v neposredni bližini središča dogajanja, sodelovala z razstavo fotografske skupine z naslovom Impresije z morja. Svoje fotografije je razstavljalo deset avtorjev: Anita Hromin, Jasmina Dlačič, Dubravka Dijanič, Ira Petris, Mirjana Brumnjak, Điljo Arbula, Istog Žorž, Dionis Jurič, Darko Mohar in pokojni Tolja Hromin. | Eva Ciglar

Eva Ciglar, Marko Vlah
in Ira Petris.
Arhiv društva.

23.–24. julij, Slovenski dom KPD Bazovica

Informacije o študiju v RS

V okviru projekta Slovenska informativna točka Si-T je bilo tudi letos organizirano dežurstvo za informacije in pomoč pri izpolnjevanju dokumentacije za priznavanje spričeval in prijavo na študij v Republiki Sloveniji. Kljub izjemni vročini je društvo obiskalo osem mladih, ki se odpravljajo na dodiplomski in podiplomski študij, zanimale pa so jih tudi informacije o štipendijah in pogojih namestitve v študentskih domovih ter intenzivnem tečaju slovenščine v društvu. | Marjana Mirkovič

PLANINSKA SKUPINA KPD BAZOVICA

3. maj: Dan reških planincev

Načrt je bil pravzaprav drugačen. Člani PS KPD Bazovica naj bi za prvomajske praznike obiskali beneške Slovence in njihovo goro Matajur. Potem je nekaj v organizaciji izleta krenilo narobe in izlet je moral biti navsezadnje odpovedan. Žal, ker naj bi bil to eden najpomembnejših dogodkov v planinski skupini v letu 2015. Planinska skupina se zaradi tega spodrsljaja še enkrat v naših Sopotjih opravičuje prijateljem v Benečiji.

Vodja skupine se je na koncu priključil delegaciji skupine na še enem pomembnem dogodku, ki se je takrat dogajal, drugemu srečanju reških planincev, ki ga je organizirala Reška planinska zveza (Riječki planinarski savez), pred nekaj leti ustanovljena krovna organizacija reških planincev. Sam dogodek je potekal na dan osvoboditve mesta Reke v drugi svetovni vojni. Planinci so se, potem ko so se zbrali na mostu čez Rječino in jih je pozdravil župan Vojko Obersnel, razdelili v dve skupini. Ena se je na Veli vrh povzpela skozi tovarno papirja in kanjon

Rječine, druga pa po Kalvariji čez Pulac in Katarino. Sodelovalo je pet članov planinske skupine, ki so uživali v lepi hoji in predvsem prekrasnih krajih na območju mesta Reka. Žal je premalo zavedanja o lepotah, ki neposredno obkrožajo mesto, obenem pa tudi o tem, da bi te lepote lahko dvignile turistični pomen samega mesta. Redkokatero večje mesto ima možnost, da se po nekaj minutah hoje iz središča znajdeš v divjini. Predvsem ni valorizirana preteklost Katarine in Velega vrha z italijanskimi podzemnimi trdnjavami, zgrajenimi med prvo in drugo svetovno vojno, tert njuna krvava zgodba s konca druge svetovne vojne.

Darko Mohar

Razgledi z Velega vrha.
Foto: Darko Mohar

Sveti Ivan in Žuljana. Foto: Darko Mohar

30. maj–4. julij: Znova v Dalmaciji

Z letošnjim obiskom Pelješca, ki je sicer polotok, in Korčule se je nadaljevalo vsakoletno planinsko obiskovanje jadranskih otokov. Z vzponoma na 961 metrov visokega Svetega Ilijo in na Svetega Ivana nad Žuljano na Pelješcu ter Komo na Korčuli je bil planinski del letošnjega pohoda izjemno uspešen. Pohodi so uspeli kljub precejšnji vročini, ki je pestila planince v teh dneh. Uspešen je bil tudi drugi, "turistični" del izleta. Pri prihodu na polotok so se ustavili v mestecu Trpanj, skritej v plodni dolini, s prelepo arhitekturo in kar nekaj cerkvami na gričkih v okolici. Z ladjico so obiskali Lumbardo na Korčuli in otoček Badija s prelepim frančiškanskim samostanom, z

avtobusom so se ves dan, do poznih večernih ur, potepali po Korčuli. Obiskali so Blato, nekdanje največje mesto na otoku, s prelepim lipovim drevoredom, Velo Luko in njeno arheološko zelo pomembno Velo špiljo ter mesto Korčula, ki bi jih lahko rekli Dubrovnik v malem. Na Pelješcu so obiskali staro kapitansko mesto Orebić, okušali vino v Janjini in se kopalili na prelepih plažah Žuljane. Ob vrnitvi domov pa so si ogledali še Šibenik in njegovo svetovno znano katedralo.

Potepanj je bilo dovolj za vse. Veliko so pomenila tudi večerna druženja na obali pred hotelom Komodor v Perni, kar je skupini šestdesetih udeležencev dalo nekakšno enotnost, zedinjenost, čeprav so udeleženci prišli z različnih koncev Slovenije, Slavonije in Hrvaškega primorja.

3.–5. julij: Končno spet v Alpah: najboljši kotički Slovenije

Velika Planina je nedvomno eden lepših koticov Slovenije – in planinci Bazovice so jih obiskali že nič koliko. Po nekaj letih so se spet odločili za prvi konec tedna v juliju obiskati slovenske Alpe. Na Veliki Planini so se odločili za bivanje v prijetni Koči na planini Kisovec, do katere je pristop mogoč z avtomobilom, saj je bilo treba privleči toliko stvari za sobotno zabavo ob proslavi kar štirih rojstnih dnevov, ki jih člani slavijo v teh nekaj dneh.

Za skupino A je bil cilj osvojiti 1803 metrov visoko goro Konj (več kot štiri ure hoje v eni smeri), za skupini B in C pa se potepati po prelepih, nekaj nad 1600 metrov visokih hribih Velike Planine in uživati v prekrasnem pogledu na znane pastirske hiške, ki so vsepovsod na planini. Vse skupine so bile uspešne, vsi cilji osvojeni, užitek bivanja v tako lepi pokrajini pa neizmeren.

Tudi večerna *fešta* je bila ena boljših v zadnjih časih, z obilico dobre glasbe, plesa, zapetih pesmi in krasnim žarom, ki so si ga pripravili kar sami, saj lastniki koč oddajajo zelo lep in uporaben prostor za piknik.

Za nedeljo, ki jo je ob morju pestila vročina nad 33 stopinj, pa so se vsi skupaj odločili za obisk še enega prelepega koticika Slovenije, okrog 1500 metrov visoke planote Menina planina. Čeprav do

Od večjih jadranskih otokov sta planincem Bazovice ostala za obisk samo še Hvar in Šolta. Prihodnje leto! | Darko Mohar

Vela špilja pri Veli luki na Korčuli.
Foto: Darko Mohar

gor peljejo zelo prašne, petnajst kilometrov dolge bele ceste, je bil užitek v prekrasnem razgledu na Kamniške Alpe neizmeren. Za sprehajanje po planini je bilo žal premalo časa, tako da se bo treba kljub cestam nekega dne še vrniti sem. | Darko Mohar

Slavljenji in torta.
Arhiv Darka Moharja.

Z novimi prijatelji na planini Dol pod Konjem.
Foto: Darko Mohar

31. maj

Predstavnica SNM Mesta Opatija

Dosedanja predstavnica slovenske narodne manjšine Mesta Opatija Nikolaja Stock je na predlog KPD Bazovica znova kandidirala na manjšinskih volitvah in bila na ta položaj izvoljena tudi v tekočem mandatu. V volilni imenik v Opatiji je sicer vpisanih 121 volivcev slovenske narodnosti.

Nikolaja Stock, ki poučuje slovenščino na osnovni šoli v Jelšanah, si prizadeva predvsem, da bi učenje slovenščine steklo tudi v izobraževalnih ustanovah v Opatiji.

■ Marjana Mirković

Nikolaja Stock. Osebni arhiv.

30. junij

Ustanovna seja Sveta SNM PGŽ

Člani sveta SNM PGŽ.
Foto: Marjana Mirković

Za slovensko narodno manjšino (SNM) so bili v Primorsko-goranski županiji (PGŽ) izvoljeni trije sveti, prvi se je na ustanovitveni seji sešel Svet SNM PGŽ. V tem mandatu ga bo vodil predsednik Vasja Simonič, sicer dosedanji član sveta v zadnjih dveh mandatih, podpredsednica pa je Dragica Rizman, članica sveta v vseh mandatih.

Svet je v navzočnosti vodje županijskega urada za zaščito in reševanje ter civilno družbo Branka Škrobonje zasedal v KPD Bazovica na Reki, ki je predlagalo tudi njegove kandidate (25).

Ti kot svet – po smrti Slavka Malnarja ima svet 24 članov – predstavljajo regijo, ki po zadnjem ljudskem štetju (2011) šteje največ Slovencev na Hrvaškem (2300), v volilni imenik pa je vpisanih 1.962 volivcev, od tega se jih je volitev udeležilo 55. Večina izvoljenih članov sveta je sodelovala tudi v dosedanjih mandatih (2004–2007, 2007–2011, 2011–2015).

Svet SNM PGŽ (2015–2019) sestavljajo: Vida Srdoč (29), Loredana Jurković (25), Boris Rejec (25), Marija Birk (24), Boris Hrvat (24), Ljudmila Barbalić (23), Boža Grlica (23), Milan Grlica (23), Vasja Simonič (23), Jasmina Dlačić (22), Ivan Harej (22), Zdenka Jelovčan (22), Dragica Rizman (22), pok. Slavko Malnar (21), Edvard Primožič (21), Marta Vitaz (21), Ana Hromin (20), Marija Travner (20), Marijana Košuta Banković (19), Zarja Dlačić (18), Zdenka Kallan Verbanac (18), Barbara Riman (18), Kristina Riman (18), Dimitri Jelovčan-Bulatović (17), Monika Robotić (16). ■ Marjana Mirković

7. julij

Ustanovna seja Sveta SNM Občine Matulji

Letošnja novost je nov svet v Matuljih, za katerega je pobudo za kandidate dal Vasja Simonič. Zbral in povezal je devet rojakov, ki so bili na predlog KPD Bazovica izvoljeni v svet na občinski ravni. V volilni imenik v Matuljih je vpisanih 194 volivcev slovenske narodnosti, volitev se jih je udeležilo 10.

Ustanovna seja je potekala v mestni hiši v Matuljih, za predsednico pa so izvolili Rozo Jelenič, upokojeno učiteljico, ki si bo, kot napoveduje, prizadevala za uvedbo učenja slovenščine v obmejnih osnovnih šolah, predvsem v Brešci, pričakuje pa tudi, da bodo v Matulje pripeljali več kulturnih nastopov iz Slovenije. Roza Jelenič ima na področju društvenega delovanja in ra-

Roza Jelenič. Foto: Marjana Mirković

ziskovanja kulturne zgodovine večletne izkušnje, aktivna je v likovnem društvu Matulji in objavlja prispevke o krajevni dediščini.

Svet SNM Občine Matulji (2015–2019) sestavljajo: Robert Bavčar (7), Apolonija Kinkela (6), Liljana Ružič (5), Velja Bavčar (4), Roza Jelenić (4), Alenka Simčič (4), Alenka Stanić (4), Milena Zubčić (4), Ana Hreščak (3). | Marjana Mirković

10. julij

Ustanovna seja Sveta SNM Mesta Reka

Na ustanovni seji se je sešel tudi svet, ki v PGŽ deluje najdlje, od prvih manjšinskih volitev leta 2003, in danes zastopa 910 pripadnikov slovenske narodne manjšine, vpisanih v reški volilni imenik. Volitev se je udeležilo 31 rojakov, ustanovna seja je potekala v reški mestni hiši, predsednik pa je, enako kot v dosedanjem mandatu, Boris Rejec.

Svet SNM Mesta Reka sestavljajo: Boris Rejec (19), Milan Grlica (17), Marija Birk (16), Jasmina Dlačič (15), Boža Grlica (15), Ljudmila Barbalić (13), Loredana Jurković (13), Marta Vitaz (13), Zarja Dlačič (12), Ivan Harej (12), Ana Hromin (12), Josip Dimitri Jelovčan-Bulatović (12), Dragica Rizman (12), Marija Travner (11), Marijana Košuta Banković (9).

| Marjana Mirković

Člani sveta na mestni ravni.
Foto: Ivan Harej

Ob koncu šolskega leta

Učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine Dragica Motik je tudi letos organizirala ekskurzijo v Slovenijo in zaključno prireditev. Ekskurzije so se udeležili učenci in odrasli člani pouka iz Čabra, Buzeta in z Reke ter 30. maja obiskali Velike Lašče, Muljavo, Stično in Bogenšperk. Zaključna prireditev pa je potekala 13. junija v Trstju v Gorskem kotarju.

Pomen skupnih zaključnih prireditev

V Trstju smo imeli skupno zaključno šolsko kulturno prireditev. Nastopili so učenci in odrasli udeleženci dopolnilnega pouka slovenščine (DPS) iz Buzeta (Ana Božič, Jana Marinac, Lukas Višič in Zdravka Teklič), Čabra (Nik Andlar, Irena Andlar, Emili Ikašović, Dominik Janež, Vesna Janeš, Jan Kocet, Matej Košmrl, Iva Kovač, Andrija Malnar, Jakov Malnar, Josip Malnar, Antonella Ožbolt, Eni Ožbolt, Anita Pintar, Marija Pintar, Lana Zbašnik, Tonica Zbašnik, Marko Žagar,

Petra Žagar), Pulja (Ian Gotal, Mirjana Gomzi, Tatjana Kadum, Štefanija Sliško) in z Reke (Liljana Čargonja, Zdenka Kallan Verbanac, Marina Pavlič, Gorana Pecirep, Gloria Segnan).

Takšne prireditve imajo za DPS in udeležence pouka ter njihove starše večplastni pomen. Na prireditvi skupaj nastopajo učenci iz različnih krajev, imajo se priložnost spoznati in si medsebojno pomagati. Pri tem spoznavajo, kako pomembno je, če so povezani, ugotavljajo, kako so nadarjeni za različne dejavnosti, in se medsebojno dopolnjujejo. Učenci spoznavajo, da niso sami, da so tudi v drugih krajih na Hrvaškem Slovenci in njihovi potomci, ki imajo enake interese in izzive za prihodnost. V prihodnosti bodo, zlasti mladi ljudje, utrjevali prijateljske in profesionalne vezi in slovenski skupnosti dajali globlji pomen ter jo dolgoročno ohranjali in utrjevali. Ti so tudi povsod jedro slovenskih skupnosti in slovenskih društev, ker slovenstvo nosijo v sebi, v čustvu in razumu, slovenstvo povezujejo z večinskim narodom in ga vedno znova reflektirajo. Če dobro poznajo slovensko kulturo in kulturo večinskega naroda v državi, v kateri živijo, znajo oboje enako vrednotiti in oboje tudi enako spoštovati. To pa je najtrdnjša povezava, ki je v današnjem globalnem svetu tudi najbolj potrebna.

Učenci in odrasli udeleženci pouka so v skupinskih igrah na odru in v družabnem stiku pred prireditvijo in po njej začutili,

kako pomembno je, da je vsakdo vključen, samo vključen človek pa lahko pripomore k skupinskemu uspehu. Naše vodilo pri pouku je **vključevanje in povezovanje**. Skupaj smo uresničevali osnovni namen skupne zaključne šolske prireditve – utrjevanje slovenske skupnosti na Hrvaškem. Samo v skupnem (so)delovanju sta prihodnost in moč in le s skupinskim delom in lastnim prispevkom lahko privzgamemo občutek povezanosti in vključenosti v dejavnost in skupnost ter pripomoremo k njemu.

Izbor glasbeno-scenskih iger za kulturne prireditve

Igre, ki so jih učenci in odrasli zaigrali na odru, niso bile naključno izbrane. Pri DPS-ju so učenci spoznavali otroške, mladinske in druge slovenske pisatelje ter brali njihova literarna dela. Skupaj smo se odločali za izbor zanimive pravljice, povesti ali biografije pomembnih mož, ki bogatijo slovensko kulturno izročilo. Nekatere dramatizacije prebranih del smo ustvarjali skupaj pri pouku, npr. humoresko Frana Milčinskega, *Butalci so šli po vino* in tudi velik del igre *Pogovor Plečnika s študenti*, ki smo ga ustvarjali po prebrani biografiji avtorja Ivana Sivca z naslovom *Mojster nebeške lepote*. Glasbeno-scensko igrico *Sapramiška* pisateljice Svetlane Makarovič in povest Frana Levstika *Martin Krpan* pa sem priredila sama. Pri izboru dramske vloge ali pesmi sem upoštevala posameznika, za katerega sem jo predvidela v glasbeno-scenski igri. Moje vodilo je bilo predvsem znanje slovenščine, starost "igralca" in tudi druge zmožnosti posameznika, za katerega sem prirejala igralsko ali pevsko vlogo.

Namen pouka je, da na takšnih prireditvah sodelujejo in nastopajo prav vsi, ne le izbranci. Vsi morajo dobiti priložnost govo-

riti slovensko in peti otroške in slovenske ljudske pesmi, kar velja tako za učence kot tudi odrasle udeležence DPS-ja.

Pri organizaciji in igri sodelujejo vsi

Organizacija zaključne šolske kulturne prireditve je bila zajetna naloga. Kot učiteljica sama tega ne bi zmogla, če mi ne bi pomagalo društvo SKD Gorski kotar, starši nastopajočih učencev in odrasli udeleženci DPS-ja iz Čabra in Trstja. Oni so poiskali in plačali dvorano za prireditev, pripravili scenske pripomočke za igralske točke, posneli celotno prireditev, na prireditvi pomagali s projekcijo potrebnih vsebin, povezanih z igrami, in številnimi nevidnimi opravili, ki so enako pomembna za uspešno prireditev. Po predstavi so vsem navzočim prijazno postregli z okusnim prigrizkom. Srečanje se je končalo v prijetnem družabnem kramljanju, izmenjavi mnenj in snovanju skupnih načrtov za prihodnost.

Da pa so se lahko zbrali učenci iz omejenih krajev v Trstju, sta finančno prispevali tudi društvi SKD Istra Pulj in SKD Lipa Buzet. Obe društvi sta financirali prevoz učencev in staršev v Trstje.

Po prireditvi so vsi učenci žareli od veselja, da so bili uspešni. Obiskovalci, starši, sorodniki, sovrstniki in prijatelji so nastopajoče nagradili s ploskanjem. Tudi starši so čutili veselje in zadovoljstvo, da je njihovim otrokom uspelo. Naš skupni cilj je dosežen.

Vsem obiskovalcem pouka čestitam in želim še veliko takšnih uspehov na izobraževalni in življenjski poti.

Potrdila o obiskovanju DPS-ja, organizacija in financiranje dejavnosti

Ob zaključku prireditve sem vsem navzočim udeležencem DPS-ja razdelila *Potrdila o obiskovanju dopolnilnega pouka slovenščine*. Poudariti je treba, da ta pouk organizira in financira Republika Slovenija oz. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, in sicer za Slovence in njihove potomce po 14 evropskih državah.

! Dragica Motik, prof., učiteljica DPS-ja v Buzetu, Čabru, na Reki in v Pulju

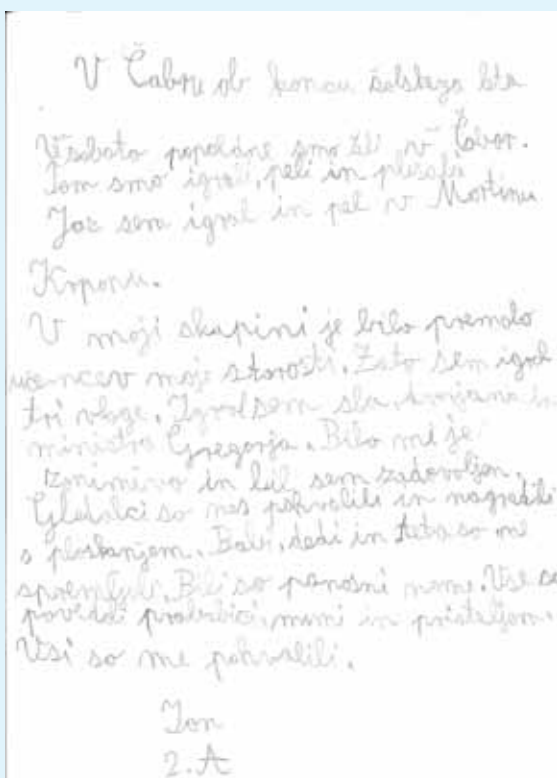
V Čabru ob koncu šolskega leta

V soboto popoldne smo šli v Čabar. Tam smo igrali, peli in plesali. Jaz sem igral in pel v Martinu Krpanu.

V moji skupini je bilo premalo učencev moje starosti. Zato sem igral tri vloge. Igral sem sla, dvorjana in ministra Gregorja. Bilo mi je zanimivo in bil sem zadovoljen.

Gledalci so nas pohvalili in nagradili s ploskanjem. Babi, dedi in tete so me spremljali. Bili so ponosni name. Vse so povedali prababici, mami in prijateljem. Vsi so me pohvalili.

Ian Gotal, 2. a

Dragica Motik. Foto: Marjana Mirković.

Magistrale

Magistrale učenci pesnijo vam.
 Odhod vaš, nepričakovan.
 Tako še dolgo skupaj hoteli smo ostati
 In vedoželjno novega znanja si nabrati.
 Koliko načrtov smo še imeli
 O tem, kam bi šli, spoznavali Slovenijo in pomembne ljudi.
 Vse skrito v nas ste spodbujali
 In stremeli, da prave vrednote bi dojeli.

Danes, ko prišel trenutek je za slovo, se zavedamo,
 Res, o slovenskem jeziku in kulturi veliko slišali smo.
 A ponosni vsi, da tako vdano učili ste nas vi tudi
 Gledati življenje z več strani.
 In zato od srca želimo dobro vam vse,
 Cela Hrvaška in Slovenija naj ve,
 Imeli enkratno učiteljico smo, hvala ji za vse!

Trstje, 13. junija 2015
 Zdenka Kallan Verbanac

Marija Šenk. Foto: Marjana Mirković.

Marija Šenk

Marija Šenk piše od mladih let. Objavljati je začela pred tremi leti, doslej pa izdala že štiri zbirke, peta je v tisku in šesta v pripravi. Piše o razpoloženju, ljubezni, okolju, v katerem živi, in tudi o politiki. Je polna mladostnega duha in izjemno dejavna, predvsem med upokojenci na Kvarnerju, kjer živi že skoraj šest desetletij.

Rumene vrtnice

Ljubim cvetje. Vrtnice rumene,
 ki v soncu rumenijo.
 Ko jih pobožam, zadehtijo
 vsakič, ko se spomnim tebe.

Vedno so bile mi ljube.
 Ko prebolevala sem bolečino,
 so segale v srca globino,
 zavedajoč njegove se izgube.

Na mizi šopek še cveti,
 barva ljubosumja me slepi.
 In vendarle mi dajo moč
 za dolgo noč, ko ga ob meni ni.

Marija Šenk, Reka

Verjamem vase

V koga sploh naj še verjamem?
 Bežijo mi leta. Zaupanje vzeto
 bilo med ljudmi je včasih bolj sveto.
 V koga sploh naj še verjamem?

Vse manj je iskrenih in dobrih ljudi.
 Vase vkopana le sebi verjamem,
 da še v življenju kaj zase si vzamem,
 kot moje srce si samo želi.

Kadar v samotni zahrepenim
 in prsi so polne strahu in bojazni,
 prosim pomoč, da z neba jo dobim.
 Ljudje se zazdijo mi bolj prijazni ...

Hiša na obali

V hiški mali na obali
 skozi okno zrem na morje
 in gledam na gladini val,
 ki proti barki orje.

V hiški mali na obali
 sliši se le moj korak.
 O, ko v dvoje gledala bi čudež
 in dihala z njim morski zrak!
 Reka, 16. aprila 2015

Marija Šenk

7. maj, DZ RS, Ljubljana

Predsednik Državnega zbora RS dr. Milan Brglez je sprejel predstavnike slovenskih društev iz Hrvaške: predsednika krovne organizacije, Zveze slovenskih društev na Hrvaškem, Darka Šonca, predsednico (ta-kratnega) Sveta slovenske narodne manjšine Varaždinske županije Barbaro Antolič Vupora, predsednico SKD Istra iz Pulja Klaudijo Velimiroviæ in člana vodstva KPD Slovenski dom iz Zagreba Silvestra Kmetiča. Pogovora, namenjenega krepitevi odnosov med DZ RS in slovensko narodno skupnostjo na Hrvaškem, se je udeležil tudi Ivan Hršak, predsednik Komisije DZ RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu.

8. junij, Svet za narodne manjšine RH, Zagreb

Na 63. seji sveta so ocenili poročilo o manjšinskih volitvah 31. maja in poudarili potrebo po posebnem zakonu, ki bi urejal delovanje manjšinske samouprave, vprašanja glede vpisa v volilni imenik ter organizacijo manjšinskih volitev in njihovo promocijo. Med drugim so – ob Deklaraciji o nestrpnosti in etnocentrizmu, ki so jo 14. maja podpisali tudi člani sveta – opozorili na porast šovinističnih izjav in pojavov, ki v družbi krhajo vrednote miru, pluralizma in večkulturnosti. Vladni urad za društva pa so seznanili s pripombami, ki so jih podali na Uredbo o kriterijih, merilih in postopkih financiranja in načinih sklepanja pogodb o

programih in projektih, ki so v interesu javnega dobrega in jih izvajajo društva; po mnenju sveta v omenjenem uradu namreč niso prepoznali posebnosti financiranja kulturne avtonomije narodnih manjšin. V tej zvezi je svet sklenil vladi RH predlagati dopolnitev, po kateri bi za sofinanciranje v okviru sveta veljala merila, skladna z Ustavnim zakonom o pravicah narodnih manjšin.

5. junij, Predstavitev govora na Čabranskem in narečnega slovarja

V prostorih osnovne šole v Trstju so predstavili razglasitev Čabranskega govora za enoto nesnovne kulturne dediščine RH. Nosilec te dobrine je podružnica Matice hrvaške (MH) v Čabru, ki je od leta 1992 izdala več kot deset knjig v tem narečju, uvrstitev pa je sad skupnega večletnega prizadevnega dela njenega predsednika, profesorja Ivana Janeša, ter zanesenjaškega vodje Etnološke zbirke rodbine Čop Palčava šiša, Marka Smoleta, ki je z lokalnimi govorcami posnel tudi več filmov, in seveda neutrudnega in skrbnega raziskovalca in zapisovalca jezika, Slavka Malnarja. Njegovo zadnje delo, slovar Hrvaški standardni jezik – *đumač pamejnek* sta poleg njega in založnika (MH) ob tej priložnosti predstavila še dr. Marija Malnar Jurišić in profesor Jakob Müller. Predlog za omenjeno uvrstitev so leta 2010 poslali tudi na slovensko stran in po besedah Marka Smoleta se tudi ta postopek bliža h koncu.

Kot je med drugim zapisano v obrazložitvi ministrstva za kulturo RH, gre za čabarske govore, ki se v vseh petih krajih na območju Čabra (Gerovo, Trstje, Prezid, Čabar in Plešce) medsebojno nekoliko razlikujejo. So med najzapletenejšimi in najbolj arhaičnimi govori kajkavskega narečja na Hrvaškem ter podobni govorom v sosednji Sloveniji.

Zaradi zaprtosti in prometne izoliranosti območja ter neznatnega priseljevanja so se ohranili stoletja.

Literarna dela v lokalnem govoru je leta 1939 prvi pisal pesnik Franjo Poje iz vasi Črni Lazi, danes sta najbolj znana književnik Zlatko Pochobradsky in pesnica Anka Žagar.

S predstavivte.
Arhiv MH Čabar.

Posebej pomembne za ohranjanje govorov pa so izdaje Matice hrvaške in dela izjemno plodovitega Slavka Malnarja ter spodbujanje predvsem mladih v okviru akcije *Kap damače reči*.

■ Marjana Mirković

15.–22. avgust, Etnološka delavnica Palčave šiše, Plešče

Mirjana Žagar. Foto: Marjana Mirković

Vodja Palčave šiše v vasi Plešče Marko Smole je za letošnjo mednarodno etnološko raziskovalno delavnico v dolini zgornje Kolpe in Čabranke pripravil bogat program, od terenskega dela in raziskovanja različnih vidikov krajevne dediščine do večernih predavanj, projekcij, delavnic in literarnega večera. Teden je znova sklenil pohod na bližnjo Sveto Goro, z dnevom odprtih vrat objektov kulturne dediščine in vaškim sejmom na trgu v Plešcih.

Prvega dne je Bojan Pajnič v Padovem na predavanju z naslovom Kok se pr vas rječe? spregovoril o hišnih imenih v župniji Turke in dolini, Marko Smole pa o stavbni dediščini doline Čabranke in zgornje Kolpe. Dan pozneje je Ivana Šarić Žić iz Pomorskega in zgodovinskega muzeja Hrvaškega primorja z Reke predstavila dejavnost te ustanove, pristojne tudi za

Pozabljene vasi

Rasim Karalić in Milan Majnarić sta pripravila zanimiv večer, ki je govoril o vaseh v zaledju Kuželja, Gašparcev in Turki – predvsem sta to Zagolik in Sedelce -, po katerih so hodili tudi udeleženci etnološke delavnice, ko so raziskovali stavbno dediščino in zgodovino fotografije. Gre za dolino, vzporedno z zgornjim delom doline Kolpe, po kateri je po zgodovinskih virih potekala stara karavanska

območje Gorskega kotarja, Mirjana Žagar pa zgodovino fotografije na Čabranskem. Martina Novosel se je ozrla na razvoj noše v Markuševcu, večer pa sta s plesno delavnico starih krajevnih plesov sklenila Meta in Janez Ožura. Na programu delavnice so bili še film Pozabljene vasi avtorja Rasima Karalića, večer, namenjen jeziku – čabarskim govorom kot kulturnemu spomeniku in slovarju, ki ga je predstavil avtor, Slavko Malnar – pa srečanje v Ribjeku, kjer je Anja Moric predstavila film Rože iz papirja, ki je nastal na eni prejšnjih etnoloških delavnic, profesor Jože Ožura pa je spregovoril o razvoju in vlogi naselij v Osilniški dolini. V petek je sledil literarni večer slovenske in hrvaške poezije, gosta sta bila Zlatko Pochobradsky iz Čabra in Vanda Šega iz Cerknice.

■ Marjana Mirković

S plesne delavnice.
Foto: Marjana Mirković

pot. Vasi so pozimi opustele, za starejše prebivalstvo, ki tam živi, pa je bil Rasim Karalić s svojo potujočo trgovino pred leti edini stik z živim svetom, človek, s katerim so se lahko pogovorili in je ta srečanja doživeto in z velikim poslušom prenesel na platno. Posebno doživetje večera je bilo tudi srečanje s številnimi potomci vaščanov Zagolika in Sedelcev, ki so se udeležili odlično pripravljene filmske predstavitve in v pogovoru z organizatorjem spregovorili o življenju v omenjenem delu Gorskega kotarja. ■ Marko Smole

IN MEMORIAM: Slavko Malnar

V Trstju je v 54. letu starosti 6. julija nepričakovano umrl predsednik SKD Gorski kotar, Slavko Malnar.

Slavko Malnar, po poklicu strojni inženir in večletni priznani konstruktor v podjetju Kovinoplastika Lož, prejemnik številnih nagrad in priznanj za izboljšave in inovacije, je bil soustanovitelj društva, pobudnik združevanja rojakov na tem območju in številnih njihovih aktivnosti, med drugim kmetijsko-izobraževalne sekcije. Na letošnjih manjšinskih volitvah je bil izvoljen v Svet slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije kot prvi član tega sveta iz Gorskega kotarja. Udeležil se je ustanovne seje sveta, žal pa mu ni bilo dano uresničiti novih načrtov in želja za krepitev goranske slovenske skupnosti, za katero je njegova prezgodnja smrt velika izguba.

Slavka Malnarja so pokopali 8. julija na pokopališču v Trstju, od njega so se poslovili tudi številni člani društva in predstavniki lokalnih oblasti ter ustanov z obeh strani meje, pa tudi iz Italije.

Poslovilne besede mu je v imenu društva izrekel član vodstva SKD Gorski kotar Anton Arh, predstavnik Urada vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Rudi Merljak pa je med drugim poudaril njegovo predano delovanje v prid društva in širše skupnosti ter povezanost s Slovenijo. Besede v slovo je izrekla tudi učiteljica pouka slovenščine v Čabru Dragica Motik in med drugim spomnila na izjemno podporo Slavka Malnarja pouku. ■ Marjana Mirković

Marko Smole pa je za glasilo Novi odmev med drugim zapisal: "Slavko Malnar je bil rojen 21. junija 1961 v obmejnem Prezidu kot četrti od sedmih otrokv družini. Po šolanju na srednji tehnični šoli v Ljubljani, na smeri strojništva, mu je slovenska štipendija omogočila nadaljevanje študija na strojni fakulteti v Ljubljani, kar je v pogovorih večkrat s hvaležnostjo poudarjal. Leta 1986 se jekot strojni inženir zaposlil na delovnem mestu razvijalca novih izdelkov v Kovinoplastiki Lož, tam in v njenih hčerinskih družbah je bil zaposlen vse do smrti. Bil je uspešen konstruktor novih izdelkov in za svoje delovne uspehe nagrajen z Zlatim priznanjem za inovacije pri GZ Slovenije ter večkrat nagrajen tudi pri GZS, Območna zbornica Postojna. Vrsta njegovih izdelkov in rešitev je tudi patentiranih.

Z mislijo na ustanovitev slovenskega društva v tem delu Gorskega kotarja se je ukvarjal že precej let pred njegovo ustanovitvijo leta 2007 in najprej je bil njegov podpredsednik, od leta 2009 pa predsednik. Društvo se je v času njegovega predsedovanja, ko je bil ves čas odprt za ideje in pobude sodelavcev, lepo razvilo, pridobilo številne nove člane in razširilo svoje delovanje ne samo na kulturnem področju, kjer je vsekakor pomembna njegova skrb za projekte za ohranitev lokalnih govorov v javnem delovanju in izvajanje dopolnilnega pouka slovenščine v Čabru. Z vlaganjem mnogo truda in energije je preko različnih družbenj, delavnic, strokovnih ekskurzij in pevskih srečanj gradil mostove med ljudmi slovenskih korenin s tistimi iz drugih delov Slovenije in zamejstva. Pomembno se je razvilo tudi delovanje na gospodarskem področju, ki bi pripomoglo k razvoju kmetijstva in lokalne predelave na čebranskem. Prav to so go-

spodarske dejavnosti, ki bi lahko poleg ostalega omogočile obstoj ljudem na tem območju in omejele sedanje trende odseljevanja in zapuščanja obdelovanja zemlje. S Kmetijsko gozdarskim zavodom Ljubljana in slovenskim ministrstvom za kmetijstvo in gozdarstvo je bilo organiziranih več izobraževanj in ogledov dobrih praks po Sloveniji in zamejstvu. Te dejavnosti so bile v zadnjem letu prenešene na novoustanovljeno Kmetijsko izobraževalno skupnost Gorski kotar, katere podpredsednik je bil Slavko. Postavljen je bil vzorčni vrt v Prezidu, člani pa s svojimi izdelki sodelujejo tudi na različnih kmetijskih sejmih po Sloveniji in dobivajo nagrade.

Žal se je Slavkova pot končala prekmalu, sredi načrtovanja novih projektov in skrbi za družino je zapustil ženo Faniko in dva študenta, ki sledita njegovim študijskim potom na Univerzi v Ljubljani, sin na strojništvu in hčerka na biotehnologiji.

Člani in njegovi sodelavci pri SKD Gorski kotar bomo za njim še dolgo žalovali in se spominjali skupnih projektov, ki pa jih bomo tudi z mislijo na njegov prispevek pogumno nadaljevali..." ■ Marko Smole

Vasja Simonič

Želimo pokazati, da smo tukaj

Tokrat predstavljamo predsednika Sveta slovenske narodne manjšine (SNM) Primorsko-goranske županije (in člana tudi v zadnjih dveh mandatih), lovranskega rojaka Vasjo Simoniča, upokojenega diplomiranega inženirja elektrotehnike z ljubljansko diplomom.

V slovenski skupnosti je znan od leta 2004, ko se je na ponovljenih manjšinskih volitvah na Hrvaškem na svojo pobudo uspešno lotil kandidature za deset članov Sveta slovenske narodne manjšine (SNM) Občine Lovran, kar je med rojaki edini primer do zdaj, da je kandidate predlagala skupina pripadnikov manjšine in ne društvo. "Po osamosvojitvi obeh držav se je naš položaj spremenil, zaradi porasta nacionalizma smo se doma začeli počutiti čedalje bolj tuje in drugačne. Začeli smo se organizirati v okviru sveta na manjšinskih volitvah leta 2004, ki so bile ponovljene zaradi organizacije leta 2003, ki je po mojem potekala tako, kot je bila sprejeta zakonodaja: s figo v žepu. Danes je sicer čutiti rahel napredek, vendar ni dosti boljše, zato je tudi odziv slab." Podobno vlogo kot leta 2004 je odigral tudi na manjšinskih volitvah letos, ko je sam uspešno poskrbel za kandidate sveta na občinski ravni v Matuljih, te pa je pozneje kandidiralo društvo KPD Bazovica: "Zelo me veseli, da mi je uspelo zbrati dovolj rojakov. Sklicati Slovence ni preprosto, ker ljudje ne vedo, kako so Slovenci: ali po koreninah, vendar to nikjer ne piše, ali po državljanstvu, kar na Hrvaškem nima nobene zveze. Lahko se deklariraš, pa nisi vpisan." Omenja pogoste administrativne težave in napoveduje vso pomoč županijskega sveta rojakom v Matuljih, ko bodo opredelili svojo dejavnost, prepoznali težave in želje ter jih začeli reševati in uresničevati.

Vasja Simonič je tudi vsa leta predsednik SKD Snežnik, društva, ustanovljenega kmalu po vzpostavitvi lovranskega manjšinskega sveta, za katerega zaradi zmanjšane števila narodnostno opredeljenih rojakov volitve leta 2007 niso bile več razpisane. Kot predsednik sveta je v sodelovanju s takratnim lovranskim županom, tudi članom sveta in društva, Edvardom Primožičem, poskrbel za prostore, zaradi želje po kulturnem delovanju pa so kmalu organizirali še društvo: "Zbrali smo se malo pred novim letom in ugotovili, da nas je veliko, da bo kulturno delovanje dobrodošlo, in 19. marca 2005 že registrirali društvo Snežnik. Imenovali smo ga po slovenskem vrhu, ki se vidi iz Lovrana." Društvo letos praznuje že deseti jubilej, od prvega decembrskega druženja leta 2004 pa je

nastalo tradicionalno letno srečanje, ki ga vselej bogatijo tudi kulturni dogodki in izid letnega glasila Liburnijska priloga, v katerem Vasja Simonič skrbno beleži delovanje SKD Snežnik. Danes imajo razvejeno dejavnost, od planinske in fotografske skupine do ustvarjanja ročnih del in balinarjev pa tudi ženske skupine. Nekaj časa je delovala tudi pevska skupina, organizirajo pa tudi razstave in učenje slovenščine.

Za jubilej pripravljajo monografijo: "Desetletno delovanje želimo predstaviti v monografiji, a ne le o Slovencih v Lovranu, temveč nasploh, skozi zgodovino na tem območju, da bi ostalo

za prihodnje generacije. Nas je vse manj, asimilacija je naredila svoje. Če bo šlo tako naprej, nas kmalu ne bo več. Veliko ljudi se je začelo zavedati svoje nacionalnosti prav v društvu. Tu v Lovranu nas je bilo včasih veliko; sam sem rojen v slovenski družini, starši so tu živeli pred prvo svetovno vojno, se v času italijanske oblasti zaradi fašizma umaknili v Ljubljano in se po drugi svetovni vojni znova vrnili."

Poudarja pomen jezika in opaža napredek, sam pa se je slovenščine naučil v družini: "Govorili smo 'primorščino', tako da sem nekaj znal, ko sem prišel v Ljubljano na študij. Veseli me, da se slovenščina poučuje v osnovnih šolah na Reki in v Matuljih, pred desetimi leti bi si to težko predstavljali." Prepričan pa je, da bi se za ohranitev jezika mora-

la bolj zavzeti tudi Slovenija, saj društva sama temu niso kos, in projektno financiranje ne zadostuje. Za zgled je lahko Italija, pravi, njena manjšina ima osnovne šole, gimnazije, vrtce ... O tem bi se veljalo več dogovarjati in skupaj dobro premisliti, kako naprej, poudarja, kajti pri jeziku je dejavnost svetov omejena; na podlagi poznavanja razmer na terenu lahko le svetujejo. To je skupna tema slovenskih organizacij, pravi in ob tem pohvali večletne dobre stike SKD Snežnik z drugimi društvi, predvsem v Istri in s KPD Bazovica.

In kako gleda na ohranitev SKD Snežnik v prihodnje? Pričakovanj nima, da ne bo razočaranja: "Mladi v društvo prihajajo na pouk, malo se vključijo v dejavnost, a kmalu zatem odidejo in nimajo razloga za vrnitev. Ta kraj ima delo zgolj za natakharje, kuharje in podobno, za tiste z diplomom ni dela. Kdor gre študirat, tam po navadi tudi ostane ali pa gre naprej v Evropo." Enako velja za županijski svet: "Če gremo vsak dan vsaj pol koraka naprej, bomo že kam prišli, če gremo v pravo smer." Smer sveta pa bodo, dodaja, opredelili člani na prvi seji, predvidoma septembra.

■ Marjana Mirković

Vasja Simonič. Osebni arhiv.

Z razstave Impresije z morja

Karinsko morje. Foto: Đilio Arbula

Le kos zarjavega železa. Foto: Dubravka Dijanič

Kaštela. Foto: Tolja Hromin

Sjeta. Foto: Istog Žorž

Senj. Foto: Anita Hromin

Klimno. Foto: Dionis Jurić

Bodulija. Foto: Darko Mohar

Sobra. Foto: Mirjana Brumljak